

B I L T E N   10/2012

UŽICE oktobar, 2012. Godina

POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE DOO“-UŽICE

- ecc. Jovan Mirosavljević, direktor**
- dipl. ing. Andrija Radulović, stručni saradnik za voćarstvo**
- dipl. ing. Miroslav Milivojević, stručni saradnik za stočarstvo**
- dipl. ing. Nebojša Đurić, stručni saradnik za stočarstvo**
- dipl. ing. Ljubodrag Pantelić, stručni saradnik za ratarstvo**
- dipl. ing. Milenko Gavrilović, stručni saradnik za zaštitu bilja**
- dipl. ing. Zorica Lazić, stručni saradnik za zaštitu bilja**
- dipl. ing. Veselinka Čorbić, stručni saradnik za zaštitu bilja**
- dipl.ing.Bojana Nešić ,stručni saradnik za agroekonomiju**

Osnovna delatnost „Poljoprivredne stručne službe Užice“ iz Užica je pružanje saveta odabranim i ostalim domaćinstvima na području svoga rada , koja se ostvaruje kroz:

- predavanja**
- održavanje radionica**
- davanje saveta u Službi**
- davanje saveta telefonom**
- davanje saveta na imanjima zemljoradnika**
- davanje saveta putem lokalnih radija i televizije**
- davanje saveta putem biltena, plakata i brošura**
- postavljanje demonstracionih oglada**
- održavanje poljoprivrednih izložbi –sajmova**
- pomoć zemljoradnicima oko upisa i obnove u Registru P.G.**
- blagovremeno upoznavanje P.G. sa pojedinim uredbama**
- upoznavanje P.G. sa načinom i vremenom podnošenja dokumentacije radi ostvarivanja sredstava po pojedinim uredbama.**

Telefoni /fax službe: 031/513-754, 516-266, E- mail: pssuzice@sbb.rs

SORTIMENT STRNIH ŽITA ZA JESENJU SETVU

<p style="text-align: center;">RENEŠANSA hlebna – poboljšivač</p> <ul style="list-style-type: none"> - srednje rana sorta - dobra otpornost na zimu - sadržaj proteina oko 13% - dobra meljivost i pecivost <p>Sorta u velikoj ekspanziji. Veoma je prinosa sorta i u uslovima suše može se gajiti u heterogenim agroekološkim uslovima.</p>	<p style="text-align: center;">SIMONIDA POBOLJŠIVAČ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tolerantna na poleganje - Srednje rana sorta - Vrlo dobra otpornost na zimu - Sadržaj proteina 12 – 14% - Otporna na pepelnicu i rđu <p>Stabilne, dobre prinose ostvaruje pri sklopu 680 – 720 klasova/m², što se ostvaruje sa setvom 550 – 600 kljavih zrna/ m². Preporučeni rok setve druga dekada oktobra.</p>
<p style="text-align: center;">LJILJANA Hlebna – poboljšivač</p> <ul style="list-style-type: none"> - srednje rana sorta - dobra otpornost na zimu - dobra otpornost na pepelnicu i rđu - sadržaj proteina 13-15% <p>Stabilne i visoke prinose postiže u različitim uslovima proizvodnje. Zadovoljavajući prinos i kvalitet ostvaruje u sušnom periodu.</p>	<p style="text-align: center;">NS – 40 C hlebna sorta</p> <ul style="list-style-type: none"> - sorta sa osjem - izuzetno visok potencijal za prinos - vrlo dobra otpornost na zimu - srednje rana sorta - dobra otpornost na poleganje - otporna na pepelnicu i lisnu rđu - sadržaj proteina 12 – 13% <p>Stabilne i visoke prinose postiže u različitim regionima. Optimalna setvena norma 180kg/ha.</p>
<p style="text-align: center;">ODISEJ ozimi tritikale</p> <ul style="list-style-type: none"> - rana sorta - tolerantna na poleganje - odlična otpornost na pepelnicu i lisnu rđu - sadržaj proteina 15% - može se koristiti u zrnu za ishranu stoke, za ispašu goveda(faza punog bokorenja), pomešan sa pšenicom se koristi za spravljanje kvalitetnog hleba. 	<p style="text-align: center;">NONIUS ozimi šestoredni stočni ječam</p> <ul style="list-style-type: none"> - srednje rana sorta - tolerantan na niske temperature - otporan na poleganje - odlična otpornost na bolesti - sadržaj proteina 12% <p>Namenjen za ishranu stoke. Preporučuje se za gajenje na svim tipovima zemljišta.</p>
<p style="text-align: center;">PLANETA poboljšivač</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobra otpornost na poleganje - otporna na pepelnicu i lisnu rđu - srednje kasna sorta - tolerantna na niske temperature <p>Pogodna za gajenje u svim agroekološkim područjima. Optimalno vreme setve druga dekada oktobra.</p>	<p style="text-align: center;">FAVORIT ozimi (fakultativni) tritikale</p> <ul style="list-style-type: none"> - otporan na poleganje - visokorodna sorta - tolerantan na kasne jesenje rokove setve - preporučeno vreme setve prva dekada oktobra - sadržaj proteina 16% - otporan prema pepelnici i lisnoj rđi <p>Može se gajiti i na manje plodnim zemljištima. Pogodan za ishranu stoke i proizvodnju specijalnih vrsta hleba.</p>

ISHRANA OVACA U LAKTACIJI

Tokom prvih 5-6 nedelja ovce proizvode 0,8-1,5 kg mleka na dan, a od 8-10 nedelje količina mleka opada dok u njemu raste količina suve materije i masti.

Ovčje mleko je prosečno sledećeg sastava: Suve materije 18,00% ,Masti 6,80%,Proteina 5,70%,Šećera 5,00%,Pepela 0,95%

Orijentacione potrebe u hrani za ovce u prvih tri meseca laktacije prosečne mase 65-70kg

<i>Hranivo</i>	<i>Ovce sa jednim jagnjetom</i>		<i>Ovce sa dva jagnjeta</i>	
	<i>Leto</i>	<i>Zima</i>	<i>Leto</i>	<i>Zima</i>
<i>Paša, kg</i>	7,5	-	7,5	-
<i>Seno, kg</i>	-	1,5	-	1,5
<i>Silaža, kg</i>	-	4 (ili 1,2 kg sena)	-	4 (ili 1,2 kg sena)
<i>Koncentrat, g</i>	450	450	1.000	1.000
<i>Stočna so, g</i>	13	13	16	16

Navedeni obroci obezbeđuju prirast jagnjadi: jedinci od 300 g, a kod blizanaca 400-450 g dnevno pri čemu je majčino mleko do 90 dana laktacije osnovno hranivo.

U drugom periodu laktacije tj. posle tri meseca, kada su ovce pretežno na ispaši zbog bogatstva zelene mase u proteinima, koncentratni deo obroka treba da ima 10% sirovih proteina, odnosno kao koncentrat može da se koristi zrnvlje žitarica (ječam,ovas, kukuruz).

Kako u drugom delu laktacije opada mlečnost treba smanjiti i količinu koncentrata postepeno.

Prvo na 200-300 g dnevno, a zatim na 100-200 g dnevno po grlu.

Ovce za vreme laktacije u zimskom periodu moraju da se hrane ravnomerno

U ishrani ne smeju da se čine velike i nagle promene. Hranjenje se vrši tri puta dnevno: ujutru, u podne i uveče. Jedan obrok se daje u dva do tri navrata u manjim količinama.

Silažu i korenasto-krtolasta hraniva treba davati pre pojenja, a koncentrat posle pojenja ovaca. Slama se daje ujutru kada ovce imaju veći apetit, a seno u podne i predveče.

Slama se polaže naveče da bi ovce po volji jele preko noći. Ovcama se stavlja so u specijalne korpe ili se koriste specijalni blokovi soli koje one mogu da ližu po volji. Prelaz sa zimskog obroka na pašu vrši se postepeno uz predhodno prihranjivanje ovaca suvom hranom (senom) ujutru pre nego što se isteruju na pašnjak

Nebojša Đurić, dipl.ing.

Krvava vaš (Eriosoma lanigerum)

Na sve češću pojavu krvave vaši utiče niz . Veoma značajnu ulogu imai osetljiv sortiment poput Ajdareda,Zlatnog delišesa,Jonagolda.Podloge čiji se korenov sistem razvija u površinskom delu zemljišta,poput podloge M9, pogoduje I prezimljavanju i razvoju ženki.Smanjena količina tečnosti,kao i voštana prevlaka smanjuju efikasnost insekticida.

Ženke krvave vaši su prekrivene belom, vatastom, voštanom prevlakom sa leđne strane. Pod mehaničkim pritiskom (kada se stisne među prstima) dolazi do pojave crvene sluzave tečnosti (nalik na krv), po čemu je ova štetočina i dobila ime.

Veći deo prezimljava oko korenovog vrata, na dubini oko 10 do 15 cm, a manji deo prezimi zaštićen u pukotinama ili ispod kore drveta jabuke. Krajem marta ili u aprilu prelaze na grane, naročito na oštećena i orezana mesta, u toku leta mogu se naći na lisnim drškama i mladarcima.

Krvava vaš ima od 10 do 12 generacija godišnje. Beskrilne ženke šire se prelaskom sa drveta na drvo. Krvava vaš sisanjem sokova izaziva ubrzano deljenje ćelija i na oštećenom mestu dolazi do hipertrofije tkiva. To zadebljalo tkivo odumire, kora puca, suši se i dolazi do stvaranja rak rana na deblu i granama jabuka.

Da bi se napad štetočine sprečio treba obratiti pažnju na izbor sorte i podloge jabuke. Krvava vaš naseljava bujnije zasade, niže i vlažnije položaje.

Suzbijanje se vrši zimskim prskanjem i prskanjem u toku vegetacije.

Najbolji rezultati se postižu u proleće kad vaši nemaju voštanu prevlaku, a u toku intenzivnog porasta lastara. Suzbijanje u ovom periodu se vrši sistemčnim insekticidima. Za uspešno suzbijanje važno je

dobro navlažiti koloniju. Preperati za suzbijanje vaši, štitastih, tako i krvave vaši su: Lannate 90 (3 - 4.5g na 10L vode), Nurelle D (7.5 - 10 ml na 10L vode), Vantex 60 SC (0.5ml na 10L vode), Gusathion WP 25 (10g na 10L vode), Perfekthion (15 - 20 ml na 10L vode), Lannate 25 WP (15g u 10L vode), Pyrinex 48 EC (10 - 15ml u 10L vode) itd.

Zorica Lazić, dipl.ing

ISHRANA OVNOVA

U ishrani ovnova razlikujemo:

- Ishrana ovnova van sezone pripusta

- Ishrana ovnova u sezoni pripusta

- Ishranu ovnova treba organizovati tako da se obezbedi priplodna kondicija tokom cele godine, a zatim i visoka produkcija vune.

Obrok mora biti sastavljen iz većeg broja hraniva visokog kvaliteta.

Hranivo	U sezoni		Van sezone	
	Leto	Zima	Leto	Zima
Paša, kg	2,0	-	4,0	-
Seno, kg	1,0	1,0	0,5	0,5
Silaža, kg	-	2,0 (ili 0,7 kg sena)	-	4,0 kg (ili 1,3 kg sena)
Mrkva, kg	0,5	0,5	-	-
Obrano mleko, kg	1,0	1,0	-	-
Koncentrat, kg	1,0	1,0	0,5	0,5
Stočna so, g	18	18	13	13

Na dva meseca pre početka planiranog korišćenja (uzimanja sperme ili prirodnog pripusta) ishrana se pojačava na taj način što se leti smanjuje količina zelene hrane, a zimi količina silaže, dok se smeša koncentrata može povećavati za 50-100%.

Miroslav Milivojević, dipl.ing.

Uslov za dobijanje kvalitetne šljivovice je

KVALITETNA DESTILACIJA KLJUKA

Svako domaćinstvo na selu ima zasad šljive, a skoro svako peto ima aparat za destilaciju – kazan za proizvodnju rakije. Saglasno tome, koliko ima kazana toliko ima i rakija od šljive sa svojim specifičnostima. Kvalitet rakije zavisi naravno i od kvaliteta sirovine, što je vezano kako za sortu tako i za klimatske uslove tokom godine, kao i primene agro i pomotehničkih mera. Prema tome, postoji veliki broj činilaca koji utiču na kvalitet rakije, što povlači za

sobom ponudu malih količina veoma različitih rakija na tržištu, što otežava uveliko plasman rakije na svetskom tržištu.

Prvom destilacijom od kljuka se dobija meka rakija, a radi se na dva načina, zavisno da li se od nje želi dobiti rakija prepečenica, ili koristiti za piće kao meka rakija. Tehnološki postupak u proizvodnji jedne i druge meke rakije se razlikuje.

Proizvodnja sirove meke rakije

Proizvodnja rakije na individualnim gazdinstvima je veoma šarolika, često sa značajnim propustima u proizvodnji. Samo jedan zagoreo kazan, ili par kazana sa povećanim sadržajem kiseline, može da umanjuje kvalitet celog bureta sa rakijom. Rakija šljivovica prepečenica se uglavnom proizvodi dvostrukom destilacijom. Prvo se proizvede sirova meka rakija, sa sadržajem alkohola 20-30% v/v, čijom ponovnom destilacijom se dobija rakija prepečenica sa sadržajem alkohola 45-50% v/v.

Destilacija /pečenje/ prevrelog kljuka ima za cilj da odvoji isparljive sastojke od sirovine koja se destiliše i tim postupkom se dobija sirova meka rakija. Isparljive materije su alkohol i voda u najvećim količinama, a u manjim količinama aromatične materije, isparljive kiseline, estri, etri, viši alkoholi itd. Sve isparljive materije nisu poželjne da se nađu u rakiji, jer neke utiču na smanjenje kvaliteta rakije. Prilikom destilacije preporučuje se dodavanje vode u kljuk u količini 10-30 litara, zavisno od gustine kljuka. Pre početka destilacije potrebno je da se odbaci sa površine jedan sloj od „kape“, koji samo može da kvari kvalitet rakije, jer je sasušten, ukiseljen ili plesniv. Takođe je potrebno izmešati sadržinu u kaci da bi se dobila ujednačena masa tečne i guste faze kljuka. Pre sipanja kljuka u kazan stavlja se rešetka i sipa prvo 5-6 litara vode, zatim se sipa kljuk.

Kada se završi punjenje kazana kljukom, postavlja se kapak i lula /spojna cev od kapka do hladionika /tabarke/, a potom se spojna mesta oblepe testom ili mekinjama, ili se naliva voda oko spojnih mesta, zavisno od konstrukcije kazana.

Za vreme destilacije se u tabarku u kontinuitetu dodaje hladna voda, koja se uvodi odozdo, dok se zagrejana voda odvodi crevom sa vrha tabarke. Pravilo je da gornja trećina vode u tabarci u vreme destilacije treba da bude topla, srednje mlaka, a donja da bude hladna.

Zagrevanje kazana se najčešće obavlja sagorevanjem drva. Moguće je u manjim kazanima i na butan-gas, ili pak na struju, ili paru, što je lakše za rad, ali uzrokuje veće troškove u proizvodnji rakije.

U početku destilacije vatra treba da bude jača, a kasnije se tokom destilacije intenzitet vatre smanji. Destilacija treba da bude lagana, oko 2 sata po kazanu, računajući ukupno vreme od sipanja kljuka do prestanka destilacije. Ako je destilacija obavlja ubrzanijim tokom, za kraće vreme, onda se dobija rakija slabijeg kvaliteta, jer ne dolaze do izražaja sortne karakteristike u rakiji. U vreme kada jačina destilata /rakije/ na izlazu iz tabarke bude 3% v/v alkohola, dalja destilacija se ne isplati.

Najčešće ovako proizvedena sirova meka rakija odleži nekoliko godina u hrastovim buradima.

Od ovako proizvedene sirove meke rakije, ponovnom destilacijom – prepekom -dobija se rakija prepečenica sa sadržajem alkohola 40-50% v/v.

Proizvodnja meke rakije za piće

Ako želimo proizvodnju meke rakije za piće, a ne za proizvodnju prepečenice, postupak proizvodnje je drugačiji. Naime, u ovom slučaju se vrši takozvana frakciona destilacija. Tada se pri destilaciji kljuka odmah izdvajaju frakcije, i to: prvenac /glava/, srednja frakcija /srce/ i patoka.

Postupak destilacije je isti kao u prethodnom slučaju. Razlikuje se po tome što kada potekne destilat, to je prvenac, koji se odvaja od 0,3-0,6 litara na 100 litara kljuka. Prvenac se odvaja u poseban sud, zatim se hvata srednja frakcija /srce/, koja se koristi za piće kao meka rakija. Ova frakcija se izdvaja dok jačina destilata na izlazu iz tabarke ne padne na 10% v/v alkohola. Takva rakija sadrži 25-30% v/v alkohola. Destilacija se nastavlja dalje u sud u koji je hvatan prvenac i obavlja se sve dok sadržaj alkohola na izlasku iz tabarke ne padne na 2-3% v/v. U daljem postupku destilacije prvenac i patoka se skupljaju u isti sud i na kraju se zajedno destilišu uz ponovno odvajanje prvenca i patoke. Ovakva rakija je nešto slabija u odnosu na rakiju dobijenu iz kljuka direktno.

Radulović Andrija, dipl. ing.

UREDBA O KORIŠĆENJU PODSTICAJNIH SREDSTAVA ZA TOV JUNADI

Pravo na podsticajna sredstva pod uslovima utvrđenim ovom uredbom ima:

- 1) fizičko lice – nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva;
- 2) preduzetnik;
- 3) pravno lice.

Ako je:

- 1) upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava i nalazi se u aktivnom statusu;
- 2) vlasnik grla koja su registrovana u Centralnoj bazi podataka o obeležavanju životinja ili je vlasnik grla član njegovog poljoprivrednog gazdinstva i ako su ta grla obeležena i registrovana.

Pravo na podsticajna sredstva može da ostvari ako je točno grlo proizveo u sopstvenom zapatu u 2012. godini, kupio grlo otečeno u 2012. godini, odnosno uvećao grlo u 2012. Godini i ako je točno grlo provelo ili će provesti u vlasništvu tog lica najmanje 185 dana, ako je isto namenjeno za proizvodnju mesa i po završetku tova će biti predato u klanicu.

Podsticajna sredstva ostvaruju se za točnu junad i to u iznosu od 10.000 dinara po grlu u tovu.

Podnosilac zahteva popunjava zahtev u saradnji sa licem zaposlenim u područnoj poljoprivrednoj stručnoj službi koje u njegovom prisustvu vrši uvid u brojno stanje, vrstu i kategorije životinja na gazdinstvu. Zahtev se overava pečatom područne poljoprivredne stručne službe.

Zahtev se podnosi Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Upravi za agrarna plaćanja na Obrascu - Zahtev za podsticajna sredstva za tov junadi, i to do 31. januara 2013. godine.”

Uprava nakon administrativne kontrole podataka utvrđuje ispunjenost uslova propisanih ovom uredbom, nakon čega se podsticajna sredstva isplaćuju na namenski račun korisnika sredstava.

Korisnik sredstava dužan je da najkasnije do 31. marta 2014. godine, za grla za koja je ostvario podsticajna sredstva, podnese Upravi kopiju prijemnice izdatu od klanice i kopiju uverenja o zdravstvenom stanju životinja overene od nadležnog veterinarskog inspektora kojim pravda dobijena podsticajna sredstva.

Korisnik sredstava kome je rešenjem utvrđeno pravo na podsticajna sredstva na osnovu Uredbe o korišćenju podsticajnih sredstava zatov junadi može da ostvari pravo na razliku podsticajnih sredstva u iznosu od 5.000 dinara po grlu na osnovu ove uredbe, ako podnese zahtev Upravi na Obrascu 2 - Zahtev za isplatu razlike podsticajnih sredstava za tov junadi, koji je odštampan uz uredbu i čini njen sastavni deo, i to do 31. januara 2013. godine.

UREDBA O KORIŠĆENJU PODSTICAJNIH SREDSTAVA ZA TOV SVINJA U 2012. GODINI

Pravo na podsticajna sredstva pod uslovima utvrđenim ovom uredbom ima:

- 1) fizičko lice - nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva;
- 2) preduzetnik;
- 3) pravno lice.

Ako je:

- 1) upisano u Registar poljoprivrednih gazdinstava i nalazi se u aktivnom statusu;
- 2) vlasnik grla koja su registrovana u Centralnoj bazi podataka o obeležavanju životinja ili je vlasnik grla član njegovog poljoprivrednog gazdinstva, odnosno ako su životinje evidentirane u Centralnoj bazi podataka o obeležavanju životinja koju vodi ministarstvo nadležno za poslove veterine i ako su ta grla obeležena i registrovana u skladu sa Pravilnikom o načinu obeležavanja i registracije svinja, kao i o službenoj kontroli identifikacije, obeležavanja i registracije svinja.

Pravo na podsticajna sredstva može da ostvari lice ako je točno grlo namenjeno za proizvodnju mesa predao klanici nakon stupanja na snagu ove uredbe.

Podsticajna sredstva ostvaruju se za točne svinje i to u iznosu od 1000 dinara po grlu.

Pravo na podsticajna sredstava može da se ostvari jednom za period trajanja tova i to posle završetka tova, za najmanje 10 grla u tovu čija je prosečna telesna masa iznad 90 kg po grlu, a na osnovu zahteva za ostvarivanje prava na korišćenje podsticajnih sredstava.

Podnosilac zahteva popunjava zahtev u saradnji sa licem zaposlenim u područnoj poljoprivrednoj stručnoj službi. Zahtev se overava pečatom područne poljoprivredne stručne Službe. Zahtev se podnosi Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede - Upravi za agrarna plaćanja na Obrascu - Zahtev za podsticajna sredstva za tov svinja za 2012. godinu, i to do 31. decembra 2012. godine.

Uz zahtev se podnosi kopija prijemnice izdata od klanice i kopija uverenja o zdravstvenom stanju životinja overene od nadležnog veterinarskog inspektora.

Uprava nakon administrativne kontrole podataka utvrđuje ispunjenost uslova propisanih ovom uredbom nakon čega se podsticajna sredstva isplaćuju na namenski račun korisnika sredstava.

Korisnik sredstava kome je rešenjem utvrđeno pravo na podsticajna sredstva na osnovu Uredbe o korišćenju podsticajnih sredstava za tov svinja u 2012. godini može da ostvari pravo na razliku podsticajnih sredstava u iznosu od 500 dinara po grlu na osnovu ove uredbe, ako podnese zahtev Upravi na Obrascu 2 - Zahtev za isplatu razlike podsticajnih sredstava za tov svinja u 2012. godini, koji je odštampan uz ovu uredbu i čini njen sastavni deo, i to do 31. decembra 2012. godine.

Bojana Nešić, dipl. ing.

JESENJE „PLAVO PRSKANJE“ VOĆA

Jesen (vreme posle berbe) je period kada počinje priprema voćnjaka za narednu vegetaciju.

Radovi u voćnjaku počinju merama higijene u koje spadaju: sakupljanje opalog lišća i mumificiranih plodova sa krošnje i na zemljištu ispod voćaka, uklanjanje polomljenih i starih grana. Sve ove delove treba izneti iz voćnjaka i spaliti jer tako smanjujemo broj patogena.

Poželjno je i da se metalnom četkom ostruže kora sa stabla, pri čemu će se skinuti i mahovina, lišajevi kao i gnezda gusenica.

Jesenje prskanje je obavezna mera zaštite kojom se suzbijaju uzročnici mnogih bolesti. Suzbija se rogač šljive, monilioze koštičavih voćaka, bakteriozne plamenjače jabuke i kruške, šupljikavost lišća i krastavost plodova koštičavog voća, kovrdžavost lišća breskve i dr.

Prouzrokovani ovih bolesti prezimljavaju u krošnji drveća smešteni u pukotinama kore, pupoljcima, rak ranama ili trulim organima.

Da se infekcija ne bi ostvarila tokom kasne jeseni ili blage zime, patogeni se uništavaju na mestu prezimljavanja i to treba uraditi blagovremeno. Najbolje vreme za tretiranje je novembar mesec. Ukoliko na voćkama ima još lišća, voćku treba protresti kako bi opalo bar 2/3 lišća, pa tek onda prskati.

Tretiranje treba obaviti po lepom vremenu $t > 10^{\circ}\text{C}$, bez vetra. Stabla treba dobro nakvasiti (okupati) da ne bi ostalo neko nezaštićeno mesto. Obzirom da sredstva za jesenje prskanje na stablu ostavljaju plavičastu boju lako je uočiti napravljeni propust (neistretirano mesto).

Sva sredstva za plavo prskanje su iz grupe bakarnih jedinjenja, a to su: Bordovska čorba (industrijska ili sopstvena priprema) se koristi u koncentraciji 1,5 – 2%, Cuproblau u konc. 0,5%, Cuproxat u konc. 0,4%, Funguran u konc. 0,4%.

Ako se voćari odluče da sami pripreme Bordovsku čorbu, postupak je sledeći:

Za pripremu 100 litara 2% rastvora Bordovske čorbe potrebno je: 100 l vode, 2 kg plavog kamena, 0,8 kg negašenog ili 2,4 kg zagašenog kreča (negašeni kreč se zagasi u trostruko većoj količini vode).

Od 100 l vode iz bureta uzme se 10 l da se razmuti kreč i 10 l da se razmuti plavi kamen. Kada se kreč razmuti, procedi se kroz gazu i vrati se u bure da se napravi krečno mleko. Kada se plavi kamen razmuti, takođe se doda u bure sa krečnim mlekom. Uvek se sipa rastopljeni plavi kamen u krečno mleko. Ne preporučuje se mešanje obrnutim redosledom jer se čorba brže taloži i slabijeg je kvaliteta.

Ovako pripremljena čorba treba da se utroši isti dan jer stajanjem gubi fungicidna dejstva.

Čorba može da se stabilizuje dodavanjem 250 g šećera na 100 l čorbe i tada zadržava fungicidna svojstva 2-3 dana.

Samo ukoliko na pravi način obavite jesenje radove u voćnjaku, možete očekivati stabilan i kvalitetan prinos voća u svom zasadu u narednoj godini

Veselinka Čorbić dipl.ing.

Izdavač:

„POLJOPRIVREDNA SAVETODAVNA I STRUČNA SLUŽBA UŽICE“ DOO Užice

Tiraž:

300 primeraka